

ARCHEOLOGISCHE EVALUATIE VAN HET BODEMARCHIEF TER HOOGTE VAN DE ANTOON SPINOYSTRAAT 6 TE MECHELEN (ANTWERPEN)

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

ABO Archeologische Rapporten 1563

Rapport opgemaakt door: Sylvie Merchie en Jan Coenaerts

Derbystraat 51

9051 Gent

Mei 2020

Dossiernr. 30767.R.01

Projectcode OE: 2021D315

1 INHOUD

1	Inhoud	2
2	Gemotiveerd advies	3
2.1	Huidige situatie en impact van geplande werken.....	3
2.2	Bodem en landschap.....	3
2.3	Archeologische voorkennis	4
2.4	Potentieel tot kennisvermeerdering.....	4
3	Kwaliteitscontrole en ondertekening.....	6

2 GEMOTIVEERD ADVIES

2.1 HUIDIGE SITUATIE EN IMPACT VAN GEPLANDE WERKEN

Deze archeologienota kwam tot stand in opdracht van de initiatiefnemer naar aanleiding van de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen in het kader van de herontwikkeling van de voormalige Axalta-site ter hoogte van de Antoon Spinoystraat 6 te Mechelen. In functie van deze herontwikkeling zullen de aanwezige infrastructuur, de verhardingen en alle ondergrondse constructies worden gesloopt en zal een nieuw bedrijfsgebouw worden gerealiseerd.

Het onderzoeksgebied bevindt zich te Mechelen (provincie Antwerpen), ter hoogte van de Antoon Spinoystraat nr 6. Het studiegebied omvat de voormalige Axalta-site en heeft een oppervlakte van ca. 58.000 m². Het grootste deel van het gebied is verhard en bebouwd. Het gaat om gebouwen waarvan enkele een ondergrondse bouwlaag hebben en industriële infrastructuur voor het maken van verf. Onder het maaiveld zijn ook rioleringen en kabels aanwezig. Het valt op dat het terrein binnen het onderzoeksgebied vrij vlak is, vermoedelijk werd het terrein genivelleerd op basis van het hoogteprofiel en luchtfoto's. In de noordwestelijke hoek tekenen zich drie lager gelegen bassins af. Meer informatie over de huidige (ondergrondse) toestand van het onderzoeksgebied is niet gekend. Op het terrein werden reeds verschillende bodemonderzoeken (en saneringen) uitgevoerd.

Het terrein zal na de sloop en verwijderen van bestaande ondergrondse leidingen en installaties worden opgehoogd met ca. 1,8m. De huidige gebouwen zullen ook gesloopt worden. Hierbij worden ook alle bestaande funderingen verwijderd. De exacte contouren van het nieuwe logistieke bedrijfsgebouw (192x140 m) zal ca. 60% van de Axalta-site innemen met een oppervlakte van 26.680 m². De fundering van het logistieke centrum zal geplaatst worden in de ophoging. De fundering zal bestaan uit een betonplaat, funderingsbalken en palen. Onder de betonplaat zullen de funderingsbalken tot ongeveer 1,8 m-mv diepte geplaatst worden in de nieuw aan te leggen ophoging. De funderingspalen worden in een grid van 12x24m tot een diepte van ca. 14 m-mv ingeboord. In totaal zullen er een 30-tal palen worden geplaatst met een diameter van ca. 0,5 m. De mogelijke verstoringsgraad van de palen komt neer op circa 15 m² of 0,2 % van de totale oppervlakte van het onderzoeksgebied (2,7ha). Dit beslaat dus een verwaarloosbaar klein deel van het onderzoeksgebied. De aanleg van de funderingspalen zullen het bodemarchief dus zeer lokaal verstoren.

2.2 BODEM EN LANDSCHAP

In een ruimere landschappelijke setting bevindt het onderzoeksgebied zich in een hoger gelegen deel in het landschap. Het wordt omgeven door lagere en vermoedelijk nattere delen, uitgesneden door de Zenne. Deze ligging op een iets hogere plek in het landschap nabij water was gunstig voor bewoning in vroegere periodes.

Binnen het studiegebied bevinden zich twee verschillende bodemtypes. In Het grootste deel van het onderzoeksgebied wordt gekarteerd als bodemtype **OB**. Dit type wordt omschreven als een bebouwde zone, waarbij het oorspronkelijke bodemtype niet meer achterhaald kon worden. Dit wil echter niet zeggen dat de bodemlagen verdwenen zijn waarin mogelijk archeologische resten bewaard zijn, volledig verdwenen zijn. Er kunnen. Het is dus mogelijk dat er nog steeds archeologische sporen herkend worden. In de noordoostelijke hoek komt het bodemtype

Sbm(b) voor. Dit type bodem is een droge lemig zandbodem met een dikke antropogene humus A horizont. Deze A horizont is ten minste 60 cm dik. Veelal wordt onder het plaggendek een bedolven Podzol aangetroffen. Het is een droge bodem die matig geschikt is voor landbouw. Het Digital Terrain Model (DTM) en de genomen hoogteprofielen tonen aan dat het terrein afloopt naar westen, naar het verloop van de Zenne toe. Verder is het terrein vrij vlak, met uitzondering van enkele dieper liggende bassins en enkele hoger liggende opduikingen. Het terrein lijkt deels genivelleerd te zijn op basis van het DTM en de orthofoto's bij de bouw van de Axalta-site, maar dit kan niet duidelijk afgeleid worden uit de uitgevoerde milieu hygiënische boringen.

Naast informatie over mogelijke verontreinigingen in de bodem, geven de milieu-hygiënische boringen ook informatie over de bodemopbouw. Zo kan afgeleid worden uit deze boringen dat de aanwezige verharding uit beton en asfalt een dikte heeft tussen 12 en 40 cm. Daarnaast geven de boringen aan dat de bodem tussen 50 en 70 cm onder het maaiveld puin- en steenhoudend is. Dit wijst op een verstoorde A- en B-horizont binnen het onderzoeksgebied, waarbij de top van de C-horizont mogelijk nog bewaard is. Het is dus onduidelijk in welke mate de bodem op de site bewaard of verstoord is, en of er een ophogingslaag aanwezig is.

2.3 ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

Het onderzoeksgebied bevindt zich niet in een beschermd cultuurhistorisch landschap, een beschermde archeologische site of een beschermd stads- of dorpsgezicht. In de ruimere omgeving (1 km rondom het onderzoeksgebied) bevinden zich ook geen beschermde monumenten. Binnen het onderzoeksgebied bevinden zich geen CAI-locaties. Rondom het gebied (straal 1 km) bevinden zich wel verschillende CAI-meldingen van grondsporen en vondsten met dateringen van de steentijden tot en met de postmiddeleeuwen. Het valt op dat de meeste CAI-meldingen met vondsten uit de oudere tijdsperiodes zich ten westen van het onderzoeksgebied bevinden in een lager gelegen landschap nabij de Zenne en de Eglegenvijver.

Op het perceel grenzend aan de westelijke zijde van het huidige onderzoeksgebied werd wel reeds archeologisch vooronderzoek uitgevoerd. Net als binnen het projectgebied ging het om een terrein dat deels verhard was met een industriegebouw en waarvan delen gesaneerd werden. In 2019 werd op dit terrein een landschappelijk booronderzoek uitgevoerd, waaruit bleek dat over het volledige terrein een ophogingslaag van 1 tot 2 m dik aanwezig was. Op basis van het bureauonderzoek en rekening houdend met de diepte en de verspreiding van de geplande werken, werd toen beslist dat ondanks het middelmatige tot hoge archeologische potentieel geen bijkomend onderzoek nodig was.

Uit de verschillende cartografische bronnen kunnen we besluiten dat de bodem binnen het onderzoeksgebied tot zeker 1879 steeds in gebruik is geweest als akkerland. Het bevond zich op een hogere positie in het landschap dan de lager gelegen, nattere gronden nabij het verloop van de Zenne. Op de kaarten is geen bebouwing weergegeven binnen het gebied, maar er liepen wel enkele (voet)wegen doorheen. De ortholuchtfoto uit 1971 geeft aan dat het gebied toen bebouwd was en er ook al industriële infrastructuur aanwezig was. De huidige situatie binnen het onderzoeksgebied werd vastgelegd tussen 2008 en 2011.

2.4 POTENTIEEL TOT KENNISVERMEERDERING

In verband met het archeologisch potentieel, is het echter van belang de conservatiegraad van de mogelijke sporen, structuren en stratigrafieën nader te bekijken en te onderzoeken. Het is

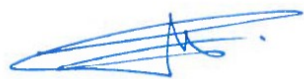
de vraag in welke mate deze bewaard zijn gebleven binnen de grenzen van het onderzoeksgebied.

Ondanks het matige archeologische potentieel, wordt er voor het gehele onderzoeksgebied geen **verder archeologisch (voor)onderzoek aanbevolen. Dit advies is opgesteld aan de hand van de volgende argumenten:**

- Gezien de aard van de huidige bebouwing (voormalige industriële site voor verfproductie met verhardingen, ondergrondse rioleringen en kabels, enkele dieper gelegen bassins en enkele gebouwen met een ondergrondse bouwlaag waarvan de diepte niet gekend is), is er reeds een verstoorde bodem aanwezig in het projectgebied. Dit blijkt uit volgend gegevens:
  - Het valt op dat het terrein binnen het onderzoeksgebied vrij vlak is, vermoedelijk werd het terrein genivelleerd op basis van het hoogteprofiel en luchtfoto's. In de noordwestelijke hoek tekenen zich drie lager gelegen bassins af (ca. 5500m²). Hier is de bodem volledig verstoord
  - Een verstoorde bodem blijkt ook uit het milieu-hygiënisch booronderzoek, waarbij verschillende verontreinigingen in de bodem werden vastgesteld. Uit deze boringen blijkt ook dat de bodem is tussen 50 en 70 cm onder het huidige maaiveld op de meeste plaatsen gekenmerkt wordt door steen- en puinhoudend materiaal. Dit zou kunnen wijzen op een (sterk) verstoorde A- en B-horizont. Het is onduidelijk of de top van de C-horizont mogelijk nog bewaard is.
- Na de sloop wordt het terrein opgehoogd met 1,8m. Dit betekent dat nagenoeg alle werken in de ophoging zullen plaatshebben, behalve de paalfunderingen:
  - De exacte contouren van nieuwe logistieke bedrijfsgebouw (192x140m) zal ca. 60% van de Axalte-site innemen met een oppervlakte van 26.680 m². De fundering van het logistieke centrum zal geplaatst worden in de ophoging. De fundering zal bestaan uit een betonplaat, funderingsbalken en palen. Onder de betonplaat zullen de funderingsbalken worden ongeveer tot 1,8 m-mv diepte geplaatst in de nieuw aan te leggen ophoging. De funderingspalen worden in een grid van 12x24m tot een diepte van ca. 14 m-mv ingeboord. In totaal zullen er een 30-tal palen worden geplaatst met een diameter van ca. 0,5 m. De verstoringsgraad van de palen neer op een mogelijke verstoringsgraad van circa 15 m² of 0,2 % van de totale oppervlakte van het onderzoeksgebied (2,7ha). Dit beslaat dus een verwaarloosbaar klein deel van het onderzoeksgebied. De aanleg van de funderingspalen zullen het bodemarchief dus zeer lokaal verstoren.

We adviseren dus geen verder archeologisch onderzoek aangezien de geplande werken grotendeels zullen plaatsvinden in de nieuw aan te leggen ophoging. Bovendien is de bestande bodem reeds grotendeels verstoord door de huidige bebouwing en vervuiling van de ondergrond. Er zijn dus geen verdere maatregelen noodzakelijk (= vrijgave)

3 KWALITEITSCONTROLE EN ONDERTEKENING

Naam	Functie	Handtekening	Datum
Patrick Hambach	Director		10 mei 2021
Toon Moeskops	Business Unit Manager		10 mei 2021
Jan Coenaerts	Archeoloog/ Kwaliteitsverantwoordelijke		10 mei 2021